

Ostlänken

**Delen Bibana Skavsta Väst, Nyköpings kommun,
Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1.**

Ingeborg Svensson

Ostlänken

**Delen Bibana Skavsta Väst, Nyköpings kommun,
Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1.**

Ingeborg Svensson

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har under perioden 1-9 april år 2019 utfört en arkeologisk utredning etapp 1 inom föreslaget område för Ostlänken, delen Bibana Skavsta väst, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Utredningen genomfördes med anledning av att Trafikverket arbetar med att upprätta järnvägsplaner för nybyggnad av järnväg. Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra om fornlämningar kommer att beröras av arbetsföretaget samt att identifiera objekt och lämningar som kan vara möjliga fornlämningar. I uppdraget ingick även att identifiera övriga kulturhistoriska lämningar.

Inom utredningsområdet har sammanlagt 59 objekt konstaterats, varav 22 var kända sedan tidigare. Av det sammanlagda antalet utgörs 10 av fornlämningar (gravfält, stensättningar, en boplatz & en hägnad) och 23 av möjliga fornlämningar. De senare omfattas främst av boplatzlägen men även möjliga gravar, ett par kolningsanläggningar samt gruvområden. Antalet övriga kulturhistoriska lämningar uppgår till 19 stycken och utgörs till största delen av militära lämningar, men också av ett par färdvägar, husgrunder från historisk tid, och en brunn/kallkälla. Inom området påträffades också två gränsrösen som står i befintlig gräns, varför de inte har fått någon antikvarisk bedömning. Detsamma gäller för fyra stridsvärn som borttagits utan villkor i samband med att den nya vägen till Skavsta flygplats byggdes och en uppgift om stensättningar. I samband med fältarbetet korrigerades även lägesbestämningar, utbredningar, antikvariska bedömningar samt i några fall även beskrivningar för ett antal av de sedan tidigare registrerade lämningarna inom utredningsområdet.

Rapporten kan laddas ned via
www.sormlandsarkeologi.se

eller beställas från

Sörmlands Arkeologi AB
Tideliussgatan 37
118 69 Stockholm

mail@sormlandsarkeologi.se

Grafisk form och layout: Lars Norberg
Kart- och ritmaterial: Ingeborg Svensson
Omslagsfoto: Runstenen U692 på Oknö i Mälaren.

© Sörmlands Arkeologi AB
Nyköping 2019

Innehåll

Sammanfattning 2

Utgångspunkt 5

Bakgrund

Syfte & metod 5

Syfte

Metod

Resultat 6

Resultattabell

Fornlämningar

Möjliga fornlämningar

Övriga kulturhistoriska lämningar

Ingen antikvarisk bedömning

Naturmiljö 16

Kulturmiljö 18

Utvärdering 19

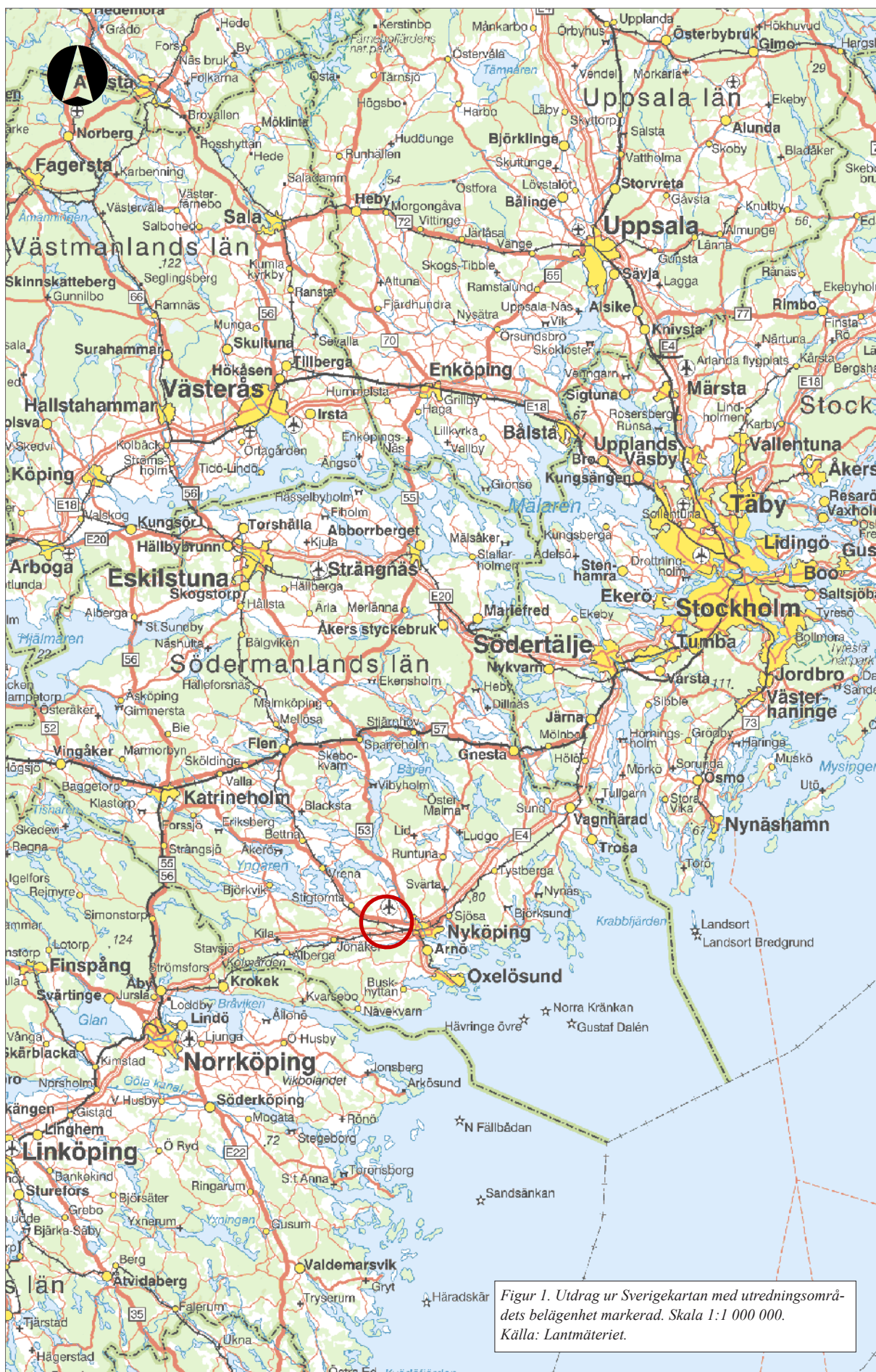
Referenser 19

Arkiv

Administrativa uppgifter 21

Bilagor 22

Bilaga 1. Objektsbeskrivningar

Utgångspunkt

Sörmlands Arkeologi AB har den 1-9 april år 2019 genomfört en arkeologisk utredning etapp 1 inför Ostlänken, delen Bibana Skavsta väst, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Delen sträcker sig från Nyköpings västra utkant till Skavsta flygplats i norr och är knappt 7 kilometer lång samt mellan 60 och 600 meter bred (figur 2). Utredningen genomfördes med anledning av att Trafikverket avser att upprätta järnvägsplaner för den nya järnvägen Ostlänken, vilken inom Södermanlands län berör Trosa och Nyköpings kommuner.

För att klargöra förekomst av fornlämningar som kan komma att beröras av arbetsföretaget, fattade länsstyrelsen i Södermanlands län i enlighet med 2 kap. 11 § i Kulturmiljölagen (1988:950) beslut om att en arkeologisk utredning skulle genomföras (1st dnr 431-7912-2018). Ansvarig för kostnaden var Trafikverket.

Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Ingeborg Svensson. I fältarbetet deltog även Patrik Gustafsson Gillbrand. Båda är verksamma som arkeologer vid Sörmlands Arkeologi AB.

Bakgrund

Ostlänken är en ny 15 mil lång dubbelspårig järnväg för snabbtåg mellan Järna och Linköping, med planerade stationer vid Vagnhärad, Nyköping, Skavsta flygplats, Norrköping och Linköping. Förberedelsearbetet och planeringen av järnvägen har i stort sett pågått under hela 2000-talet. Sträckan är den första delen av nya stambanor som ska knyta ihop storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö (Järnvägsutredning 2010).

År 2010 fattades beslut om vilken korridor som skulle ligga till grund för fortsatt planering. Under hösten 2014 genomfördes arkeologiska utredningar etapp 1 inom samtliga delsträckor av den fastslagna järnvägskorridoren i Södermanland län (Svensson 2014, Svensson & Svensson Hennius 2015, Bondesson 2015, Beckman-Thoor m. fl 2015, Björklund m. fl 2015). Resultaten ingick som ett av flera underlag inför beslut om järnvägens placering inom själva korridoren. Järnvägsutredningen innehöll även ett förslag på sträckning för bibanan mellan Nyköping och Skavsta flygplats. Sträckningen följde här den befintliga TGOJ banan och anslutningen var placerad väster om planerat resecentrum vid Skavsta, som var tänkt att ligga inom området för huvudbanan (Järnvägsutredning 2010).

Till följd av fördjupade kapacitetsutredningar omvärderades den föreslagna sträckningen för bibanan och ett nytt förslag på lokalisering mellan Skavsta flygplats och Nyköping togs fram. I förslaget ingår även att Skavsta resecentrum förläggs inom området för bibanan (PM Kompletterande lokaliseringsutredning, Bibana Nykö-

ping, Ostlänken, 2017). Den nya föreslagna sträckningen för bibanan väster om Nyköping utgör utredningsområdet för den nu genomförda arkeologiska utredningen etapp 1. Utredningen har föregåtts av en Kulturarvsanalys, vilken hade som syfte att analysera den förhistoriska och historiska landskapsutvecklingen i området. Analysen utgör en del av samrådshandlingen som ska ligga till grund för lokaliseringen av bibanan inom utredningskorridoren. Arbetet genomfördes av Liselott Blombäck och Helena Fennö, KMV forum AB (PM Kulturarvsanalys 2019-03-19).

Ett antal arkeologiska utredningar har under årens lopp genomförts inom och i nära anslutning till det nu aktuella utredningsområdet. I slutet av 1990-talet och år 2006 genomfördes arkeologiska utredningar i samband med planeringen av ny tillfartsväg till Skavsta flygplats och en detaljplaneläggning söder om flygplatsen (Svensson, 2008 a & 2008 b). En arkeologisk utredning har även gjorts längs med väg 52 in mot Nyköping inför byggnation av en gång- och cykeltväg (Westrin 2016 & 2017). Slutligen kan den arkeologiska utredningen etapp 2 för Ostlänken, delen förbi Skavsta omnämnas, vilken genomfördes år 2015 (Svensson 2016).

Syfte & metod

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen etapp 1 var att klargöra om fornlämningar kommer att beröras av arbetsföretaget samt att identifiera objekt och lämningar som kan vara möjliga fornlämningar och så långt som möjligt beskriva dessa. I uppdraget ingick även att identifiera övriga kulturhistoriska lämningar inom området samt så långt som möjligt beskriva dessa.

Resultatet från utredningen ska utgöra underlag för trafikverkets och länsstyrelsens vidare hantering av ärendet.

Metod

Inledningsvis utfördes en översiktlig kart- och arkivstudie, vilken bland annat har omfattat historiska kartor tillgängliga genom Lantmäteriets digitala kartarkiv. Utgångspunkten har varit den äldre ekonomiska kartan från mitten av 1950-talet samt den häradseconomiska kartan från sekelskiftet 1900. Ytterligare kartmaterial har utgjorts av översiktsskator, geometriska avfattningar och avmätningar samt skifteskator (www.lantmateriet/historiskakartor). Därutöver bearbetades och sammanställdes jordarts- och strandförskjutningskartor i syfte att få en fördjupad bild av terrängen och potentiella lämningar inför fältarbetet. Äldre gruvkartor, tillgängliga digitalt genom SGU, har granskats översiktligt (www.bergsstaten.se).

Vidare har uppgifter om lösfynd, forn- och kultur lämningar samt tidigare genomförda arkeologiska

insatser eftersökts i Historiska museets digitala samlingar (www.historiska.se/data), i Kulturmiljöregistret, (www.fornreg.raa.se), i Samla (www.samla.raa.se) och på Antikvariska Topografiska Arkivet (ATA).

Därefter genomfördes en inventering, för att klargöra förekomst av fornlämningar och möjliga fornlämningar inom det av länsstyrelsen angivna utredningsområdet. Provstick med jordsond genomfördes kontinuerligt i samband med inventeringsarbetet. Påträffade fynd dokumenterades och återfördes till fyndplatsen. Sedan tidigare registrerade lämningar kontrollerades avseende antikvarisk bedömning. I de fall det bedömdes som nödvändigt uppdaterades befintliga beskrivningar och lägesuppgifter i Fornreg. Kvalitetshöjande åtgärder i form av rättstavning, omDisposition av befintlig text och inskrivning av text från inventeringsböckerna genomfördes också vid behov för tidigare registrerade lämningar.

Samtliga påträffade fornlämningar, möjliga fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar mättes in med handburen GPS och beskrevs i text. Ett representativt urval av lämningar, ytor, objekt etc. fotodokumenterades under fältarbetets gång.

Resultat

Sammanlagt finns **59 objekt** av varierande karaktär och antikvarisk status inom utredningsområdet. Av det

sammanlagda antalet var **22 objekt** kända sedan tidigare (KMR) och **37 objekt** framkom i samband med utredningen. Objekten inom utredningsområdet fördelar sig enligt följande:

Antikvarisk bedömning	Antal
Fornlämning	10
Möjlig fornlämning	23
Övrig kulturhistorisk lämning	19
Ingen antikvarisk bedömning	7
Summa	59

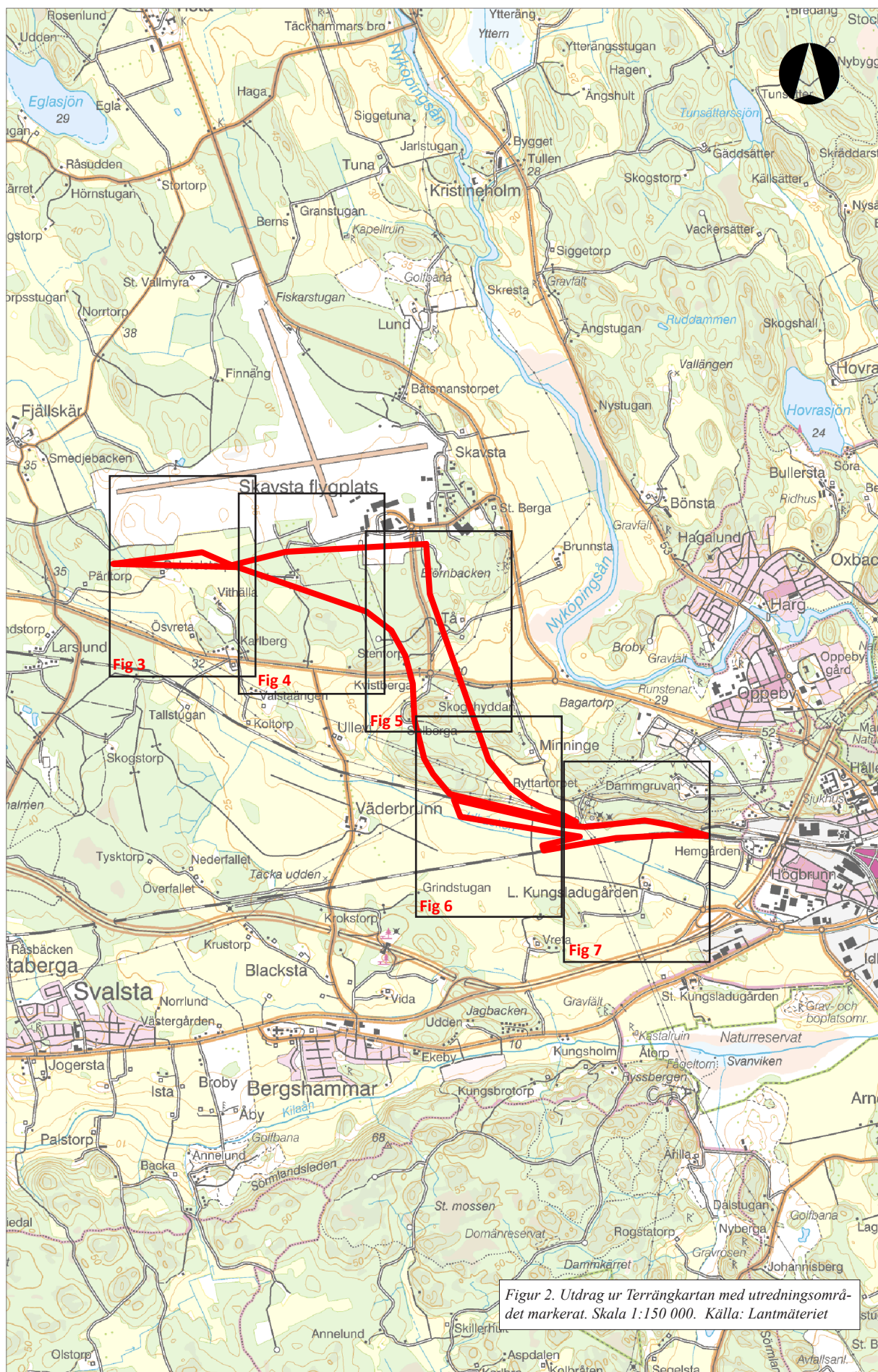
Resultatet av den arkeologiska utredningen sammanfattas inledningsvis i en **Resultattabell** med tillhörande översiktsskator (fig. 3-6). Därefter summeras resultatet översiktligt i en löpande text. Detaljerade beskrivningar av objekt/lämningar redovisas i bilaga 1, Objektsbeskrivningar.

I följande **Resultattabell** har *Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning. Version 4.7, 2018-03-23. Uppdaterad 2018-11-30 (RAÄ)* utgjort utgångspunkt vid indelning av lämningstyp och antikvarisk bedömning.

Samtliga bedömningar har gjorts i enlighet med instruktioner från länsstyrelsen i Södermanlands län. Länsstyrelsen avgör vilka åtgärder som behöver vidtas i varje enskilt fall.

Resultattabell

Objektnr	Lämningsnr/Raänr	Lämningstyp	Källa	Antikvarisk bedömn.	Kommentar
-	L1983:838/Stigtomta 34:1	Gravfält	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 3 *
1	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 3
2	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 3
-	L1984:7050/Nyköping 39:1	Gravfält	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 3 *
4	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 3
-	L2019:2251	Husgrund, historisk tid	Inventering/Härads-kartan & Äldre ek. karta.	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5
6	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
-	L2019:2252	Boplat	Inventering	Fornlämning	Fig. 5
8	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
-	L1982:2013/Nyköping 622	Färdväg	KMR/Inventering/Härads-kartan & Äldre ek. karta	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5. Ändrad utbredning & antikvarisk bedömning.
10	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
-	L1984:6760/Nyköping 236:1	Vägmärke	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 5 *
-	L1984:6898/Nyköping 268:1	Stensättning	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 5 *
-	L1984:3062/Nyköping 525:1	Område med militära anläggningar	KMR/Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5 *
-	L1982:1994/Nyköping 626	Husgrund, historisk tid	KMR/Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5 *

Figur 2. Utdrag ur Terrängkartan med utredningsområdet markerat. Skala 1:150 000. Källa: Lantmäteriet

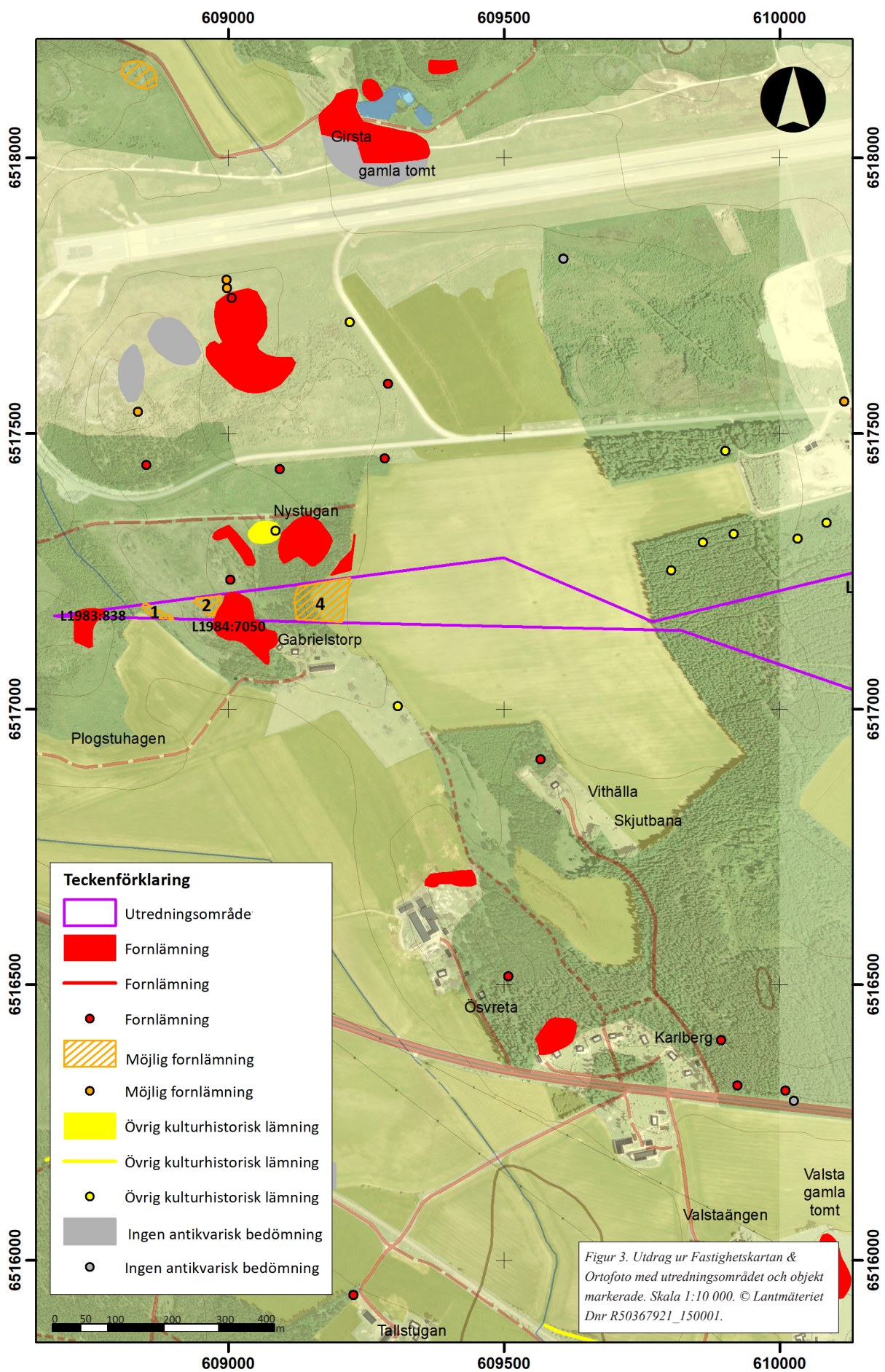
Objektnr	Lämningsnr/Raänr	Lämningsstyp	Källa	Antikvarisk bedömn.	Kommentar
-	L1984:4097/Nyköping 543:1	Stridsvärn	KMR/Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5 *
-	L2019:2253	Område med militära anläggningar	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig.5
-	L2019:2254	Kolningsanläggning	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
14	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
-	L2019:2255	Stridsvärn	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5
-	L2019:2256	Stridsvärn	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5
-	L2019:2257	Färdväg	Inventering/PM Kulturarvsanalys	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5
-	L1984:7220/Nyköping 93:2	Hägnad	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 5 *
-	L1984:3521/Nyköping 546:1	Brott/täkt	KMR/Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 6. Ändrad lägesbestämning. *
-	L1984:7069/Nyköping 99:1	Stensättning, rest av	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 6. Ändrad lägesbestämning. *
18	-	Stensättning?	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
19	-	Stensättning?	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
-	L1984:7068/Nyköping 98:1	Gravfält?	KMR/Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6. Ändrad utbredning, beskrivning & lägesbestämning.
21	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
22	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 5
-	L2019:2263	Område med militära anläggningar	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
-	L2019:2264	Område med militära anläggningar	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
-	L2019:2265	Stridsvärn	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
-	L2019:2266	Område med militära anläggningar	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
-	L2019:2267	Färdväg	Inventering/Historiskt flygfoto 1960	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4 Fig. 4
-	L2019:2268	Stridsvärn	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
-	L2019:2269	Brunn/kallkälla	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 4
32	-	Gränsmärke	Inventering/Digitala fastighetskartan	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 4. Beläget i fastighetsgräns.
33	-	Gränsmärke	Inventering/Digitala fastighetskartan	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 4. Beläget i fastighetsgräns.
34	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 4
35	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 4
-	L2019:2270	Kolningsanläggning	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 4
-	L1982:2044/Nyköping 629	Område med militära anläggningar	Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5
-	L1982:2012/Nyköping 621	Stridsvärn	KMR/Inventering	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 5. Borttaget utan villkor. Ändrad antikvarisk bedömning.
-	L1982:2014/Nyköping 623	Stridsvärn	KMR/Inventering	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 5. Borttaget utan villkor. Ändrad antikvarisk bedömning.
-	L1982:1992/Nyköping 624	Stridsvärn	KMR/Inventering	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 5. Borttaget utan villkor. Ändrad antikvarisk bedömning.

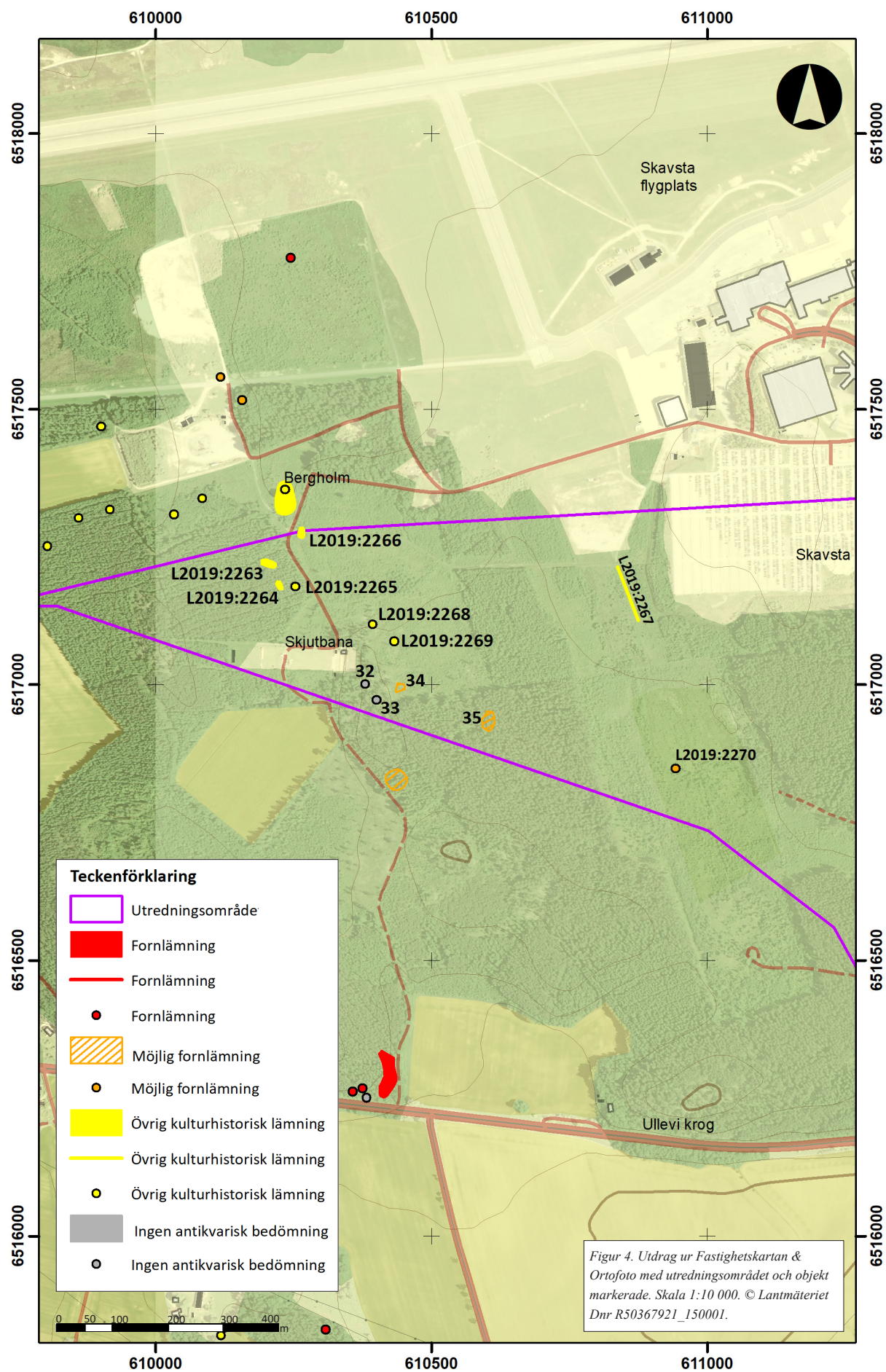
Objektnr	Lämningsnr/Raänr	Lämningsstyp	Källa	Antikvarisk bedömn.	Kommentar
-	L1982:1993/Nyköping 625	Stridsvärn	KMR/Inventering	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 5. Borttaget utan villkor. Ändrad antikvarisk bedömning.
-	L1982:2068/Nyköping 627	Stridsvärn	KMR/Inventering	Övrig kulturhistorisk lämning	Fig. 5 *
37	-	Stensättning?	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
	L2019:2278	Gruvområde	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
-	L2019:2370	Gruvområde	KMR/Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6. Ändrad utbredning & lägesbestämning.
-	L2019:2371	Gruvområde	KMR/Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6. Ändrad utbredning & lägesbestämning.
-	L1984:7240/Nyköping 6:1	Gravfält	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 6 *
-	L1984:6583/Nyköping 8:1	Gravfält	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 6 *
-	L1984:7109/Nyköping 8:2	Fångstgrop	KMR/Inventering	Fornlämning	Fig. 6 *
40	-	Gravar?	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
41	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 6
42	-	Boplatsläge	Inventering	Möjlig fornlämning	Fig. 7
-	L1984:7168/Nyköping 355:1	Uppgift om stensättningar	KMR/Inventering	Ingen antikvarisk bedömning	Fig. 6 *

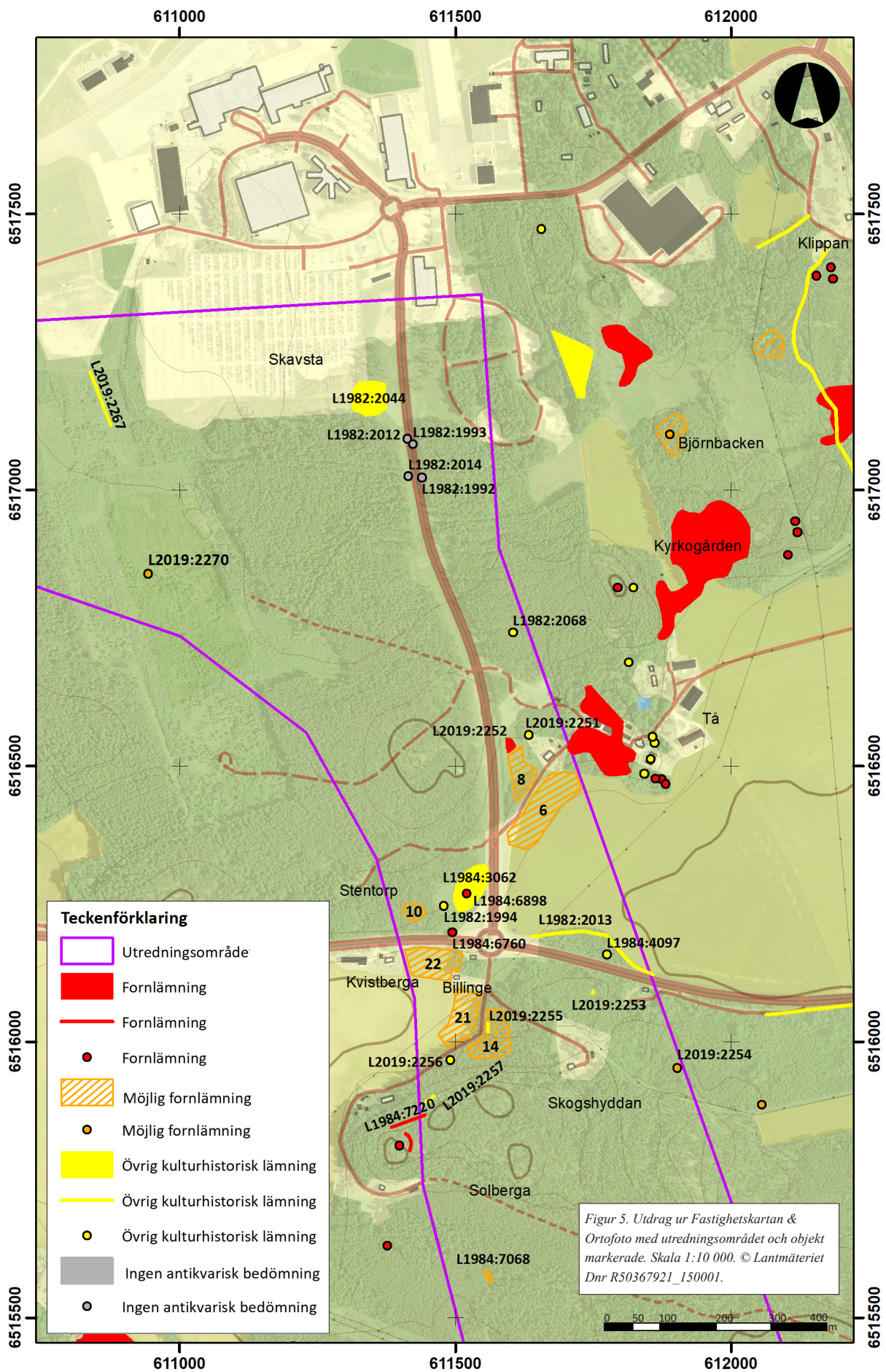
Förkortningar och förklaringar

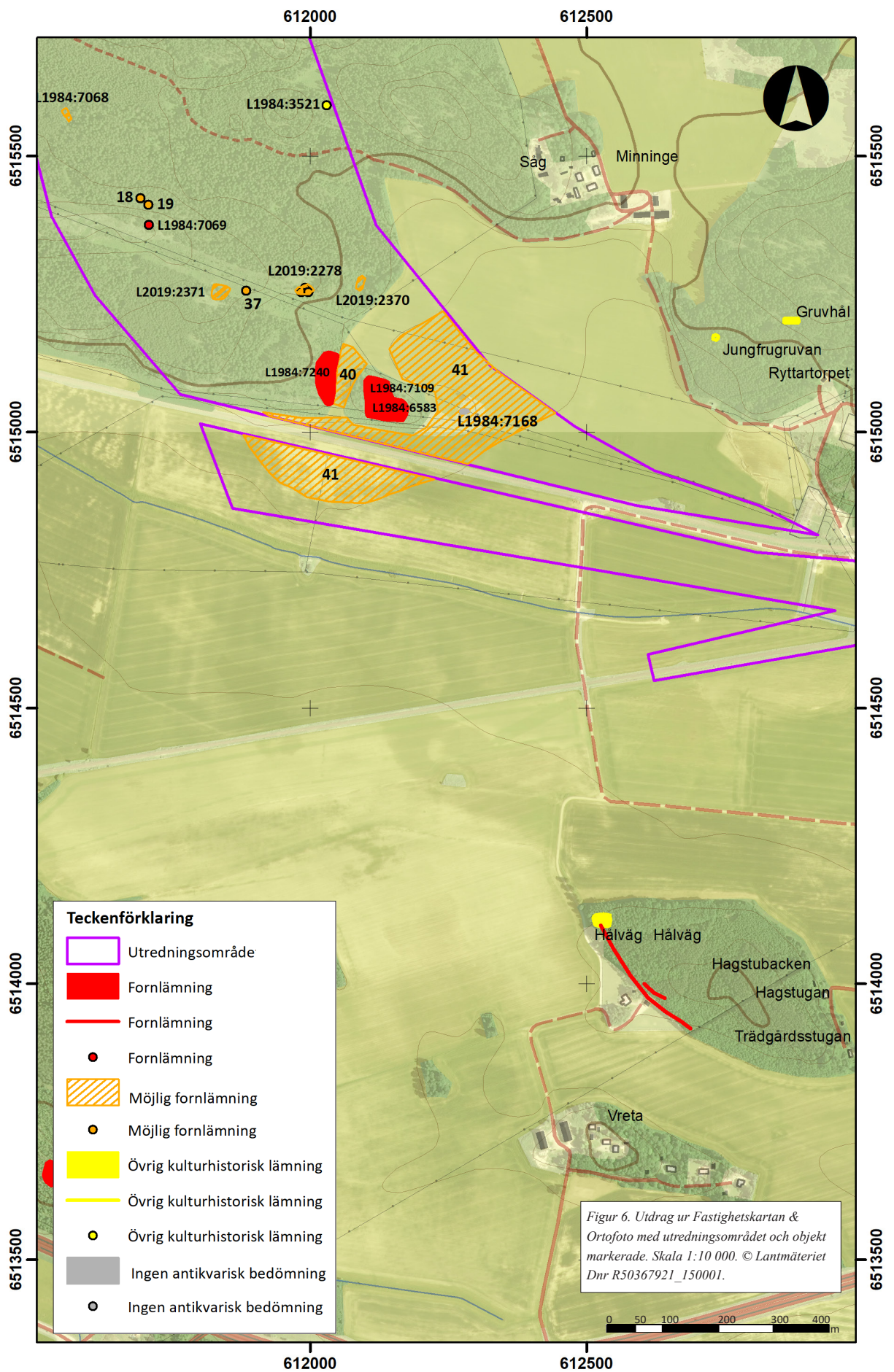
KMR - Kulturmiljöregistret (RAÄ)

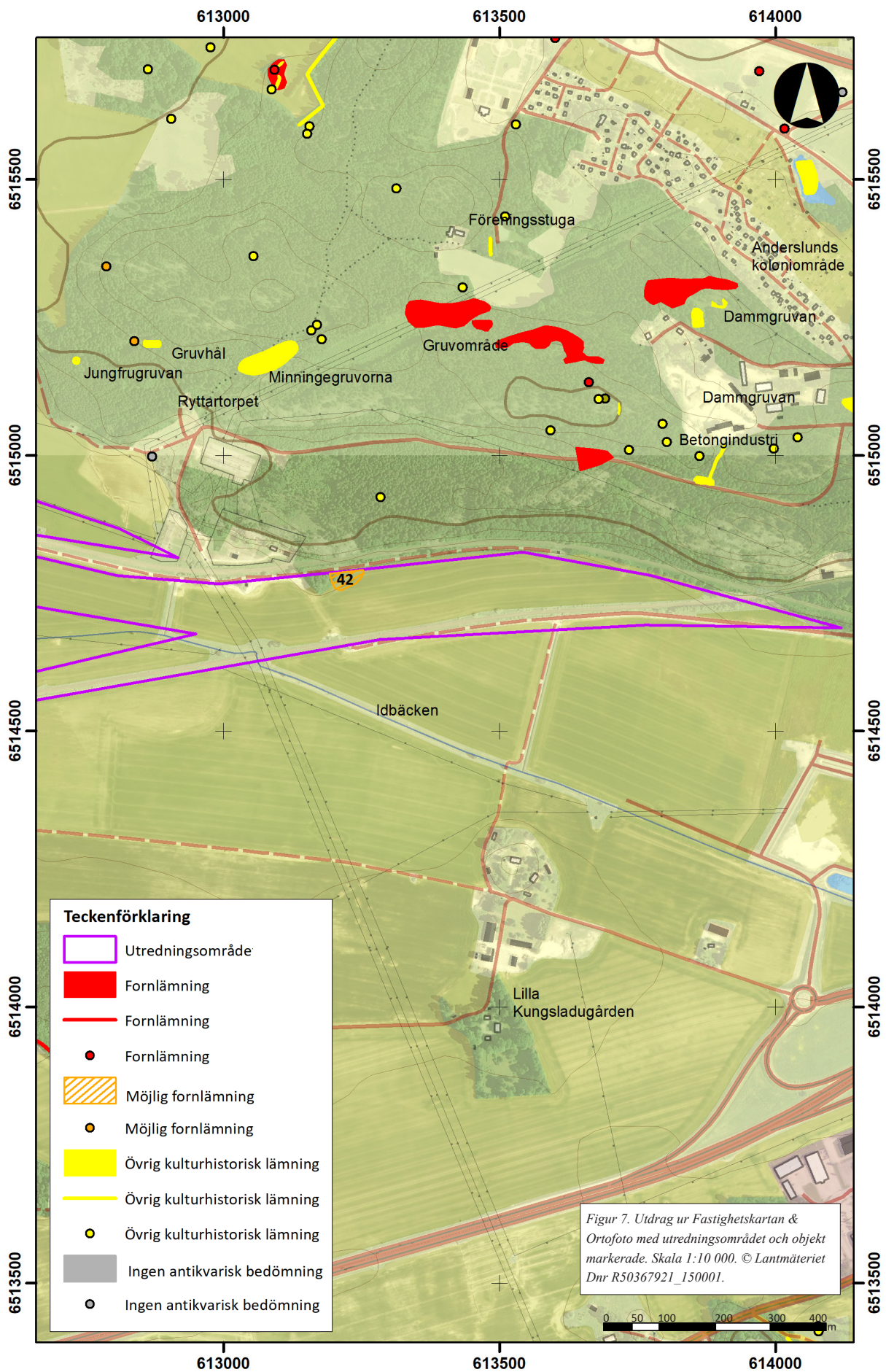
* - Kvalitetshöjande åtgärder har genomförts i Fornreg i form av rättstavning och omdisposition av befintlig text till rätt avsnitt. I vissa fall har beskrivningen från inventeringsboken skrivits in digitalt.

Fornlämningar

Inom utredningsområdet finns sammanlagt 10 stycken lämningar som har den antikvariska bedömningen *fornlämning*. Något förenklat innebär begreppet en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som tillkommit genom äldre tiders bruk (före år 1850) och som är varaktigt övergiven (Kulturmiljölagen (1988:950) 2 kap).

Fornlämningarna utgörs av gravfält, enstaka gravar, en milstolpe, en fångstgrop, en hägnad och en boplat. *Gravfälten* är dels belägna i nordväst i omgivningarna kring Gabrielstorp (L1983:838 & L1984:7050), dels i sydöst på höjdpartier och impediment sydväst om Minninge gård (L1984:6583 & L1984:7240). Utifrån de yttre gravformerna kan de troligen knytas till *järnålder*. Inom ett av gravfälten sydöst om Minninge återfinns också en *fångstgrop* (L1984:7109). Ett par *ensamliggande stensättningar* kommer eventuellt att beröras, varav den ena ligger strax nordväst om trafikrondellen vid infartsvägen till Skavsta flygplats (L1984:6898). Den andra är belägen i kraftledningsgatan på ett bergsparti väster om Minninge (L1984:7069). Gravarna kan utifrån topografisk belägenhet och troligen tillföras tidsperioden *bronsålder-äldre järnålder*. *Milstolpen* är av gjutjärn med året 1779 inskrivet (L1984:6760) och står intill väg 52, strax väster om trafikrondellen vid tillfartsvägen upp mot flygplatsen. *Hägnaden* utgörs av resterna efter en stenmur i form av en stensträng (L1984:7220). Lämningen är belägen i skogsmark på ett höjdparti söder om Kvistberga och Billinge.

Boplatsen ligger cirka 40 möh och påträffades inom ett område där vegetationsskiktet schaktats av inför

en utvidgning av en befintlig långtidsparkering. Parkeringsplatsen ligger på östra sidan om tillfartsvägen mot Skavsta flygplats. Inom området påträffades *avslag av kvarts* (6 st), en *kärna av kvarts* och en del av en *knacksten i röd porfyr* (L2019:2252). Både plattform- och bipolär reduktionsteknik förekommer i materialet. Fyndmaterialets karaktär i kombination med lokalens topografiska lokalisering pekar mot att det kan röra sig om en boplat från tidigast *skiftet senmesolitikum/tidig-neolitikum* (cirka 4000 f. Kr).

Möjliga fornlämningar

Antalet *möjliga fornlämningar* uppgår sammanlagt till 23 stycken. Majoriteten utgörs av *boplatslägen*, det vill säga områden som utifrån topografiska omständigheter och omgivande fornlämningskontext kan tänkas dölja förhistoriska lämningar, idag ej synliga ovan mark. Merparten är belägna på högre höjder i landskapet (30-45 möh) och förväntas innehålla eventuella lämningar från yngre stenålder (tex. objekt 6-8, 10, 14, 21, 22, 34 & 35). Det kan påpekas att ett av boplatslägena (objekt 4) är beläget i anslutning till en mindre våtmark med öppen vattenspegel (se figur 16). De topografiskt lägre liggande objekten i åkermarken söder om Minninge (10-15 möh) har istället potential för anläggningar och fynd från brons- och järnålder (objekt 41 & 42).

Därutöver finns ett antal *möjliga stensättningar* (objekt 18, 19 & 37), *ett möjligt gravfält* (L1984:7068) och *ett område* som eventuellt kan *innehålla rester efter bortodlade gravar* (objekt 40). Området ligger mellan två sedan tidigare registrerade gravfält, vilka tidigare kan ha utgjort ett större sammanhängande gravfält. En granskning av en äldre gravfältskarta upprättad på

Figur 8. En mittsten inom en av domarringarna på gravfältet L1983:838. Bilden är tagen från öster. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB

1940-talet, talar för att så kan vara fallet (ATA, Gravfältskarta Minninge gård, år 1944). Att impedimentet i åkermarken tidigare har hängt ihop med skogsmarken i väster, syns också på den äldre geologiska kartan från 1860-talet (Geologiska kartbladet Nyköping, år 1867).

I skogsområdet väster om Minninge finns ett antal mindre *gruvområden*, vilka innehåller gruvhål/skärpningar, gråbergsvarp, malmupplag och i ett fall även rester efter en mindre byggnad (L2019:2278, L2019:2370 & L2019:2371). Skärpningen inom en av lämningarna togs enligt uppgift upp åren 1913-1914 (Folke Jädersten, Minninge år 1984 i KMR). För de övriga lämningarna har inga daterande uppgifter påträffats inom ramen för den nu genomförda arkiv- och kartstudien (www.lantmateriet.se/historiskakartor, Geologiska kartbladet 1867, Erdman 1867, s. 54-73 & www.sgu.se/gruvkartor). Då det fortfarande råder en osäkerhet kring lämningarnas tillkomsttid, krävs enligt länsstyrelsens bedömning, vidare utredningar för att bestämma lämningarnas antikvariska status. Detsamma gäller för *kolningsanläggningarna*, där den ena är belägen i skogsmarken öster om Skogshyddan (L2019:2254) och den andra i skogspartiet söder om flygplatsen (L2019:2270). Båda anläggningarna utgörs av *kolbottnar efter resmilor*, en lämningstyp som också har en stark koppling till gruv- och bruksverksamhet.

Sedan tidigare finns ett större antal lämningar efter gruvbrytning koncentrerade till ett området sydöst om Minninge, närmare Dammgruvan och Oskarsberg. Här finns Minningegruvorna och Jungfrugruvan, vilka brukades såväl under sent 1700-tal som under första och även andra världskriget (Beckman-Thoor 2013, s. 25f). Jungfrugruvan kan också ses på en historisk karta från år 1837, där den är utmarkerad mellan Minninge gård och Rytartorpet (LMM akt 04-NIK-122). De närmaste bruket återfinns i Nyköping, där både mässing och stångjärn producerades från mitten av 1600-talet till andra halvan av 1800-talet (Sörmlandsbygden 1988, s. 45).

Övriga kulturhistorisk lämningar

Inom utredningsområdet finns sammanlagt 19 stycken *övriga kulturhistoriska lämningar*. En överväldigande majoritet utgörs av *lämningar efter militära aktiviteter* i form av *stridvärn/skyttevärn*, vilka tillkommit i samband med att F11 höll till på Skavsta (tex. L2019:2255, 2256 & L2019:2263-2266). Flygflottiljen etablerades i området år 1941 och avvecklades år 1980 (se tex. Rosander 1980). Innan F11 tog området i besittning tillhörde marken gårdarna Skavsta, Berga och Girsta (RAK id J112-56-4 år 1897/1901).

Lämningarna är till största delen belägna i skogsmiljön närmast dagens flygplats, men även i omgivningarna till trafikrondellen vid tillfartsvägen mot flygplatsen. En *kallkälla* (L2019:2269) som är belägen i anslutning till ett par av stridsvärnen bör troligen också ses i samband med de tidigare militära aktiviteterna på platsen.

Övriga lämningar utgörs av *färdvägar* i form av vägbankar, *ett stenbrott* samt *ett par husgrunder* från senare tid, vilket i det här sammanhanget betyder efter år 1850. En av färdvägarna (L1982:2013) utgör en del av en tidigare sträckning av väg 52, vilken kan ses på den häradsekonomiska kartan från sekelskiftet 1900 (RAK id J112-56-4). Vägbanken strax söder om flygplatsen (L2019:2267) återfinns inte i det historiska kartmaterialet utan först på ett historiskt ortofoto från år 1960 (651_61_50_1960). Troligen kan den knytas till flygflottiljens (F11) tidigare verksamhet i området. Vägbanken i skogen söder om Kvistberga (L2019:2257) har inte återfunnits på någon historisk karta. Troligen kan den utgöra spåren efter en äldre förbindelsväg mellan gamla Kvistberga och något av de torp som funnits i området (tex. Skogshyddan) eller Minninge gårdar (PM Kulturarvsanalys 2019-03-19).

Den ena av husgrunderna utgörs av en källargrund av natursten som är murad med cementbruk (L1982:1994). Enlig inventeringsboken i KMR har källaren hört till ett torp söder om väg 52 (se beskrivning L1984:6898). Den närmaste bebyggelsen söder om vägen är Billinge, varför det skulle kunna vara torpet som avses. Den andra husgrunden är resterna efter en ekonomibyggnad som bör ha rivits någon gång under de senaste åren (L2019:2251). Byggnaden finns fortfarande utmarkerad på dagens digitala topografiska karta (www.lantmateriet.se/minkarta). Huset är av relativt ungt datum och har uppförts någon gång mellan sekelskiftet 1900 och år 1958. Det inte finns utmarkerat på den häradsekonomiska kartan (RAK id J112-56-4 år 1897-1901), men däremot på den äldre ekonomiska kartan från år 1958 (RAK id J133-9h3d60).

Stenbrottet (L1984:3521) är beläget i skogsmarken nordväst om Minninge och utgörs av ett mindre område med skarpkantade och rätsidigt huggna block i anslutning till ett mindre bergsparti.

Ingen antikvarisk bedömning

Inom utredningsområdet finns sammanlagt *sju lämningar* som inte har fått någon antikvarisk bedömning. Det rör sig om *två gränsmärken* som står i en befintlig fastighetsgräns (objekt 32 & 33), *fyra stridsvärn* som borttogs utan villkor i samband med byggnationen av ny tillfartsväg till Skavsta flygplats (L1982:2012, L1982:2014, L1982:1992 & L1982:1993), och *en tidigare uppgift om stensättningar* (L1984:7168).

Naturmiljö

Utredningsområdet ligger till största delen i skogsmark (barrskog), med undantag för ett par partier med åkermark i nordväst och sydöst. Närmast söder om flygplatsen genomskärs skogsmiljön av flera stora diken, då delar av terrängen delvis utgörs av sankmar-

Figur 9. Boplats L2019:2252. Bilden är tagen från SV. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 10. Påträffade fynd inom boplats L2019:2252. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 11. Kvarsavslag på boplats L2019:2252. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 12. Färdväg L2019:2257. Bilden är tagen från Ö. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 13. Ingeborg Svensson i stridsvärnet L2019:2256. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 14. Gruvhål inom L2019:2370. Bilden är tagen från N. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 15. Gråbergsvarp inom L2019:2278. Bilden är tagen från S. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

Figur 16. Stenbrottet L1984:7168. Bilden är tagen från N. Foto: Patrik Gustafsson Gillbrand 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

ker. Skogsterrängen strax norr och söder om väg 52 innehåller högre och mindre bergspartier med mer eller mindre markanta sluttningar, medan miljön i övrigt är relativt flack.

Höjden över havet varierar mellan 10 och 55 meter, där de lägre partierna är belägna längst i sydöst, i kanten av den uppodlade dalgången längs med Idbäcken. Utredningsområdet ligger söder om Skavstamalmén, en sandig isälvsavlagring med mycket flack topografi. I övrigt utgörs jordarten inom de högre liggande partierna av sandig moig morän och inom de lägre liggande delarna av lera och silt (Jordartskartan, Ser. Ae nr 11 Nyköping SV).

Kulturmiljö

Inom och i anslutning till utredningsområdet finns sedan tidigare ett par kända lösfynd vid gården Tå i form av en grönstensyxa samt en del av en skafthålsyxa (L1984:6829 & L1984:6830). Generellt kan fynden knytas till yngre stenålder och kanske även bronsålder. Miljön omfattar också gravar i form av ensamliggande stensättningar (tex L1984:6980 & L1984:6898) och gravfält. Gravfälten är framför allt belägna i anslutning till Nyköpingsåns dalgång samt vid befintliga gårdar, som till exempel Tå, Ullevi och Valsta (L1984: 7179, L1984:6579, L1984:7342 & L1984:7571). Några återfinns även i kanten av Skavstamalmén (L1984:7050 & L1984:7670). Gravarnas belägenhet i landskapet tillsammans med de yttre gravformerna talar för att miljön nyttjats under hela järnåldersavsnittet. Koncentrationen av fornlämningar längs med Nyköpingsån visar på vattendragets betydelse som kommunikationsled under

nämnda tidsperioder. En mindre del av utredningsområdet ingår också i ett område av riksintresse för kulturmiljövården, nämligen Nyköpingsåns dalgång (Riksintressebeskrivningar för Södermanland D52). Den omgivande miljön innehåller även lämningar från historisk tid såsom lägenhetsbebyggelser (tex L1984: 6711, L1984: 7417 & L1984:7418) och lämningar som kan knytas till malmbrytning och gruvindustri (tex. L1984:6896, L1984:6641 & L1984:7582).

Närheten till Skavsta flygplats (tidigare F11) har under 1900-talet påverkat den omkringliggande miljön på ett påtagligt sätt. Här finns rikliga mängder med lämningar efter militära aktiviteter som stridsvärn, bunkrar, hangarer och olika typer av fundament (tex. L1984:3062, L1982:7735 & L1984: 2069). Flygflottiljen och flygplatsen anlades på inägor och utmark till bland annat gården Girsta (LMS akt C64-23:1, år 1744). Lämningarna efter den tidigare gårdbebyggelsen är i dag registrerad som en by- gårdstomt (L1984:7360) och ligger inom området för flygplatsen. Ytterligare markägor som togs i anspråk utgjordes av skogsmark till gårdarna Berga, Skavsta, Ålsta och till en del även Tå (LMS akt C64-8:3, år 1830, akt C64-73:2, år 1735 & akt C3-27:2, år 1784). Till gårdarna hörde också ett antal torp, vilka idag utgör lämningar inom och i anslutning till flygplatsen (LMS akt C64-23:1, år 1744 & Rak id J112-56-4, år 1897/1901). Några exempel på sådan bebyggelse är Skrummelhult (L1984: 7333), Ålstastugan (L1984:7431) och Dammstugan, (L1984:7264).

I övrigt har markanvändningen inom själva utredningsområdet inte förändrats nämnvärt under årens lopp. Det som idag är skogsmark har i stort sett varit det även under tidigare århundraden (RAK id J112-56-4 år 1897/1901, LMS akt, LMS akt C64-45:1 år 1745

Figur 17. Våtmark väster om boplatsläget objekt 4. Bilden är tagen från V. Foto: Ingeborg Svensson 2019, Sörmlands Arkeologi AB.

& akt C64-45:5 år 1827). Några mindre åkerytor med smala tegar vid Gabrielstorp har dock omvandlats till skog under historiens gång. Detsamma gäller för åkermark vid några av torpen i skogen mellan Minninge och Kvistberga (LMS akt C64-23:1, år 1744 & RAK id J112-56-4 år 1897/1901).

För en mer ingående analys av kulturmiljön, hänvisas till den tidigare genomförda kulturarvsanalysen (PM Kulturarvsanalys, 2019-03-19).

Utvärdering

Resultatet av utredningen överensstämmer väl med de kulturhistoriska och naturgeografiska förutsättningar som redovisades inför den arkeologiska utredningen.

En förmodat neolitisk boplatz påträffades redan i samband med inventeringen. Därtill har och ett antal potentiella boplatzlägen pekats ut inför etapp 2. Närheten till Skavsta flygplats (tidigare F11) har under 1900-talet påverkat miljön på ett märkbart sätt, vilket bland annat kan ses i mängden påträffade stridsvärn och övriga militära anläggningar. Inför etapp 2 bedöms därför risken att senare tiders militära aktiviteter påverkat eventuella boplatser som relativt hög. Detsamma gäller för möjliga fornlämningar synliga ovan mark.

Inför en eventuell arkeologisk utredning etapp 2 kan det också vara på sin plats att peka på de svårigheter som finns vad gäller dateringar av gruvområden. Orsaken är verksamhetens karaktär, där de äldsta spåren av brytning successivt kan ha förstörts om brytningsverksamheten pågått under en längre tid på samma plats. I det här fallet rör det sig dock inte om några större gruvkomplex, varför möjligheterna att kunna göra rimliga antaganden om tillkomsttid ändå kan anses som relativt goda. För att säkerställa en fullgod bedömning kan förslagsvis en person med bergshistorisk expertis kopplas in som en del i det fortsatta utredningsarbetet (etapp 2).

Referenser

ATA - Antikvarisk topografiska arkivet.

Beckman-Thoor Karin. 2013. *Gruvmiljöer vid Dammgruvan*. Anderslund 1:4, Nyköpings socken, Nyköpings kommun, Södermanland. Arkeologisk utredning etapp. *Kraka Kulturmiljö Rapport 2013:2*.

Beckman-Thoor Karin & Färjare, Anette. 2015. *Ostlänken. Delen Sillekrog - länsgräns Stockholms län*. Trosa-Vagnhärad och Västerljungs socknar, Trosa kommun, Södermanland. Arkeologisk utredning etapp 1. *Kraka Kulturmiljö Rapport 2015:2*.

Björklund, Samuel och Hed Jakobsson, Anna. 2015. *Ostlänken. Delen Sjösa - Sillekrog*. Tystberga, Bogsta och Lästringe socknar, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1. *Arkeologikonsult Rapport 2015:2821*.

Bondesson, Wivianne. 2015. *Ostlänken. Delen väg 608 - länsgräns Östergötland*. Södermanlands län, Nyköpings kommun, Kila, Lunda och Stigtomta socknar. Arkeologisk utredning, Etapp 1. *RAA UV Mitt Rapport 2015:47*. Stockholm.

Digitala fastighetskartan tillhandahållen genom Trafikverket.

Erdman, E. 1867. 23. *Några ord till upplysning om bladet Nyköping*. Sveriges Geologiska Undersökning, SGU. (www.sgugeolagret.se/GeoLagret/)

Geologiska kartbladet Nyköping. Ser Aa nr 23, år 1867. Sveriges Geologiska Undersökningar, SGU. (www.sgugeolagret.se/GeoLagret/)

Jordartsskartan. Ser Ae. nr 11. Geologiska kartbladet Nyköping SV. Sveriges Geologiska Undersökningar, SGU. Stockholm 1972. (www.sgugeolagret.se/GeoLagret/)

Järnvägsutredning. Ostlänken, sträckan Järna - Norrköping (Loddby). En del av Götalandsbanan. Slutrapport. Mars 2010. Banverket.

Lista med lämningstyper och rekommenderad antikvarisk bedömning. Version 4.7 (2018-03-23). Uppdaterad 2018-11-30. Riksantikvarieämbetet. (www.raa.se/fornreg)

LMM. Lantmäterimyndigheternas arkiv.

LMS. Lantmäteristyrelsens arkiv.

PM Kompletterande lokaliseringsskildring, Bibana Nyköping, *Ostlänken Granskningshandling 2017-11-13*. Dnr: TRV 2017/60493. Trafikverket.

PM Kulturarvsanalys. Bibana Skavsta. Nyköpings kommun, Södermanlands Län. PM Kulturarvsanalys 2019-03-19. Diarienummer: TRV 2018/118077. Trafikverket.

RAK. Rikets allmänna kartverks kartarkiv.

Riksintressebeskrivningar för Södermanland, Nyköpings kommun. Kunskapsunderlag för Nyköpingsåns dalgång D52. (www.lansstyrelsen.se/sodermanland/stat-och-kommun/samhallsbyggnad/plan-och-bygglagen-pbl/planeringsunderlag/)

Rosander, Lennart. 1980. *Kungl. Södermanlands flygflottilj F11 1941-1980*. Etnologisk dokumentation

hösten 1978 och våren 1979. *Södermanlands Museum Rapport 5*. Nyköping.

SGU - Sveriges geologiska undersökning, Gruvkartor (www.sgu.se/gruvkartor/)

Svensson, Ingeborg. 2008 a. *Tillfartsväg Skavsta flygplats*. Tå 4:1 & Skavsta 8:7-8:9, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Särskild utredning. *Sörmlands museum, Arkeologiska meddelanden 2008:01*. Nyköping.

Svensson, Ingeborg. 2008 b. *Skavsta*. Tå 4:1 m. fl., Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Särskild utredning. *Sörmlands museum, Arkeologiska meddelanden 2008:02*. Nyköping.

Svensson, Ingeborg. 2014. *Ostlänken. Delen Nyköpings resacentrum*. Nyköpings stad & socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning, etapp 1. *Sörmlands museum, Arkeologiska meddelanden 2014:09*. Nyköping.

Svensson, Ingeborg & Svensson Henni Jonas. 2015. *Ostlänken. Delen Stigtomtavägen (väg 608) - Sjösa*. Svärta, Helgona, Nyköping & Tuna socknar, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1. *Sörmlands museum, Arkeologiska meddelanden 2015:1/SAU Rapport 2015:5*. Nyköping.

Svensson, Ingeborg. 2016. *Ostlänken Skavsta*. Objekt 248, 251, 252, 253, 254, 255 & 392, delen Stigtomtavägen (väg 608)-Sjösa, Nyköpings socken & kommun, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 2. *Sörmlands Arkeologi AB, Rapport 2016:02*. Nyköping.

Sörmlandsbygden 1988:2. Red. Rolf Ryberg. Södermanlands hembygdsförbunds årsbok. Femtiosjätte årgången. Nyköping.

Westrin, Kerstin. 2016. *Arkeologi inför ny cykelväg*. Nyköping 82:1, 240:1, 292:1, 543:1, 622 och 682. Oppeby gård 1:1 och 1:5, Tå 4:1 m fl, Nyköping socken, Nyköpings kommun, Södermanland, Södermanlands län. Arkeologisk utredning etapp 1. *SAU rapport 2016:24*.

Westrin, Kerstin. 2017. *Arkeologi inför ny cykel-och gångväg utmed väg 52*. Nyköping 82:1, 240:1 och 622, Oppeby-Gård 1:1, 1:5, Tå 4:1 m.fl., Nyköping, Nyköping kommun, Södermanland, Södermanlands Län. Arkeologisk utredning etapp 2. *SAU rapport 2017:12*

Arkiv

Antikvarisk topografiska arkivet

Gravfältskarta, Minninge gård, Nyköpings kommun, Södermanlands län. År 1944. Ritningsnummer: Sö 1104. Rullnr. 129, Bildnr. 142.

Lantmäteriet, Historiska kartor, Lantmaterimyndigheternas arkiv (LMM) (www.lantmateriet.se/)

Akt 04-NIK-49. Mätning. Jagbackar. Södermanland. År 1819.

Akt 04-NIK-122. Ägomätning. Nyköping. Södermanland. År 1837-06-22

Lantmäteriet, Historiska kartor, Lantmateristyrelsens arkiv (LMS) (www.lantmateriet.se/)

Akt C64-67:1. Ägomätning Ullevi nr 1-2, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Mårten Johan Rivell år 1733.

Akt C64-23:1. Geografisk avmätning Girsta nr 1, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Mårten Johan Rivell år 1744.

Akt C64-45:1. Geografisk avmätning Minninge nr 1-2, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Mårten Johan Rivell år 1745.

Akt C64-45:2. Storskifte Minninge nr 1-2, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Gotthard Vahlström år 1764.

Akt C3-27:2. Storskifte Wida nr 1, Bergshammar socken, Södermanlands län. Upprättad av Gotthard Vahlström år 1784.

Akt C64-36:1. Storskifte Kvistberga nr 1, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Erik Johan Vasberg år 1811.

Akt C64-45:5. Laga delning Minninge nr 1-2, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Gustav Jungström & Jonas Hjelmerus år 1827.

Akt C64-8:3. Laga skifte Berga nr 1-4, S:t Nikolai socken, Södermanlands län. Upprättad av Gustav Jungström & Jonas Hjelmerus år 1830.

Lantmäteriet, Historiska kartor, Rikets allmänna kartverks kartarkiv (RAK) (www.lantmateriet.se/)
Ekonomiska kartan Larslund, Södermanlands län, 1958/1960. RAK id: J133-9h3c60

Ekonomiska kartan Nyköping, Södermanlands län, 1958/1960. RAK id: J133-9h3d60

Häradsekonomska kartan Stigtomta, år 1897-1901, Södermanlands län. RAK id: J112-56-4

Lantmäteriet, Öppna data, Historiska ortofoton (www.lantmateriet.se/oppna-data/)

Ortofoto nr 651_61_50_1960

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1840

Länsstyrelsens dnr: 431-7912-2018

Tid för utredningen: 2019-04-01-2019-04-04
& 2019-04-09.

Personal: Patrik Gustafsson Gillbrand & Ingeborg Svensson

Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige 9H3c & 9H3d

Koordinater: N6517175 E608794 (NV)

N6514712 E613989 (SÖ)

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Höjdsystem: RH 2000

Utredningsområde: ca 2 km²

Inget analogt dokumentationsmaterial utöver rapporten föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på att rutiner upprättas för leverans av digitalt material. Inga fynd tillvaratogs.

Bilagor

1. Objektsbeskrivningar

L1983:838/Stigtomta 34:1, Gravfält

Gravfält, 75 x 35-45 m (NNÖ-SSV), bestående av 7 fornlämningar. Dessa utgörs av 4 runda stensättningar och 3 domarringar. Två av de runda stensättningarna är 6 resp. 9 m diam och 0,5 resp. 0,4-0,8 m h, den senare röseliknande. Båda har kraftigt övermossad fyllning, av 0,2-1 m st stenar och block. Den största, röseliknande, har mittblock, 2 x 1,5 m st och 1 m h. Den andra har möjligen rest mittsten, 0,3 m st och 0,4 m h, lutande. Dessa båda har helt resp. delvis kantkedja, 0,2-0,5 m h, av 0,3-1 m l stenar och block. De två övriga runda stensättningarna är 6 m diam och 0,2 m h. Övertorvade. Otydliga. Domarringarna, i NV, är 5-6 m diam och består i två fall av sju klumpstenar, i ett fall, nio klumpstenar (den i Ö), samtliga har en mittsten. Avståndet mellan stenarna är 0,7-3 m. Stenarna är 0,2-0,6 m h, 0,4-1 m br och 0,4-0,7 m tj. Den i V har en toppig rest mittsten, 1 m h, 0,6 m br och 0,5 m tj. Två domarringar synes ha en sten gemensamt. Den mellersta är otydlig. På två domarringar saknas en sten vardera. Gravarna ligger glest, undantaget domarringarna. **Fornlämning.**

1, Boplatsläge

Boplatsläge, cirka 60 x 11 m st (NV-SÖ), ca 35 - 40 möh. Naturligt plan yta vänd mot SV. Omgiven av bergskant i Ö och åkermark i V. Beläget i öppen skogsmark och tallplantering. Morän. **Möjlig fornlämning.**

2, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 45 x 30 - 15 m st (Ö-V), ca 40 - 45 möh. Plan yta på naturlig terrass vänd mot V. Omgiven av berg i S, V och NÖ. Ligger strax väster om L1984:7050/Nyköping 39:1 (gravfält). Beläget i skogsmark (tallplantering). Stenig morän. **Möjlig fornlämning.**

L1984:7050/Nyköping 39:1, Gravfält

Gravfält, 150 x 50-85 m (NV-SÖ), bestående av ca 35 fornlämningar. Dessa utgörs av 8 högar, 2 rösen och ca 25 runda stensättningar. Högarna är 5-8 m diam och 0,5-1 m h. Några har i ytan enstaka till måttligt med stenar, 0,3-0,5 m st, en har i kanten ett block, 1 m st och 0,5 m h. En har mittsten, 0,6 x 0,3 m och 0,2 m h. Flera har helt eller delvis synlig kantkedja, 0,2-0,4 m h av 0,4-0,6 m l stenar. En har tydlig kanträdda, 0,5 m br och 0,1 - 0,2 m dj, ett par har antydning till kanträdda. Några är lätt ytskadade. Rösen är 9 respektive 14 m diam och 0,6 respektive 1,2 m h. Stenarna är i regel 0,4 - 0,8 m st, på det större röset kraftigt övermossade i SÖ kanten. Det större röset har i mittpartiet sex block, 1 - 1,8 m st och 0,4 - 0,8 m h. Båda har delvis kantkedja, 0,2 - 0,4 m h av 0,4 - 0,7 m l stenar och block. Det större röset har i NÖ kanten en möjligen anlagd utbyggnad, triangulär med 3 m l sidor och 0,3 m h, vilken avslutas med ett block, 1 m st och 0,4 m h. Båda rösen är omplockade och gropiga i mitten, 4 - 8 m diam och 0,3 - 0,5 m dj, från det mindre har stenar kastats ut mot SV. Det större röset har påförts skrot samt placksten i SÖ kanten från intilliggande gård. Rösen är flacka och stensättningsliknande. De runda stensättningarna är 4 - 9 m diam och 0,2 - 0,5 m h. Tre har fyllning av 0,3 - 0,7 m st stenar, varav en i NV är 6 m diam och 0,2 - 0,5 m h, med mittstensättning, 3 m diam och 0,3 m h. Både mittstensättningen och den hela stensättningen har delvis kantkedja, 0,2 - 0,5 m h av 0,3 - 0,6 m l stenar. En annan med fyllning har mittblock, 1,4 m st och 0,3 m h samt delvis kantkedja, 0,3 m h av 0,5 - 0,6 m l stenar av den tredje finns endast en del av kantkedjan kvar pga grustäkt. Övriga stensättningar är övertorvade, de flesta med i ytan enstaka stenar, 0,1 - 0,5 m st. En intill det största röset har under torven talrika kännbara stenar. En har mittsten, 0,6 m st och 0,3 m h. Ett par har delvis synlig kantkedja, 0,1 - 0,2 m h av 0,2 - 0,3 m l stenar. Några är otydliga och flacka. I gravfältets centrala del är en kalbergsklack utan fornlämningar. Beväxt med barrskog. **Fornlämning.**

4, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 94 x 74 m st (Ö-V), ca 35 möh. Flack sluttning vänd mot Ö. I N delen ett stråk av stenig morän samt röjningssten. Beläget i skogsmark (tidigare åkermark) och åkermark. Siltig morän. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2251, Husgrund, historisk tid

Betonggrund, ca 7 x 10 m st (NV-SÖ). Omgiven av stora mängder taktegel. Tillkommit mellan år 1900 och år 1958. Finns inte utmarkerad på den häradsekonomiska kartan från sekelskiftet 1900, men på den äldre ekonomiska kartan från år 1958 (Rak id J112-56-4 år 1897-1901 & J133-9h3d60 år 1958). **Övrig kulturhistorisk lämning.**

6, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 170 x 40 m st (NÖ-SV), ca 30 möh. Flack sluttning vänd mot SÖ. Beläget i åkermark. Silt. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2252, Boplat

Boplat, ca 30 x 25 m st (N-S), ca 40 möh. Inom en avschaktad yta för en parkering påträffades 6 avslag och 1 kärna i kvarts och 1 halv knacksten av porfyr med bruksskador i ena änden. Jordmånen utgjordes av sandig & grusig morän. **Fornlämning.**

8, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 75 x 45 m (NNV-SSÖ), ca 45 - 40 möh. Sluttning vänd mot SSÖ. Omgiven av en mindre höjdrygg av sten och stenblock i Ö och av tillfartsvägen mot Skavsta flygplats i V. Belägen i skogsmark (tallplantering). Sandig morän. **Möjlig fornlämning.**

L1982:2013/Nyköping 622, Färdväg

Vägbank, ca 250 m l (VNV-ÖSÖ) och drygt 5 m br. Övertorvad och cirka 0,5 m hög. Vägbanken utgör en rest efter en äldre dragning av väg 52 och sträcker sig som en kurva parallellt och N om dagens väg 52, på ett impediment som går ut i åkermarken. Ej i trafik. Väg 52 rätades ut och fick en rakare sträckning någon gång mellan början av 1900-talet och 1958, vilket kan ses vid en jämförelse mellan den häradsekonomiska kartan från år 1897-1901 (RAK id J112-56-4) och den äldre ekonomiska kartan från slutet av 1950-talet (RAK id J133-9H3d60). **Övrig kulturhistorisk lämning.**

10, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 40 x 30 m st (Ö-V), ca 35 möh. Naturligt plan yta vänd mot S. Omgiven av moränförhöjningar och stenig terräng i V, Ö och N. I S en kraftig brant ned mot dagens väg 52. Beläget i skogsmark. Relativt stenfri sandig morän. **Möjlig fornlämning.**

L1984:6760/Nyköping 236:1, Vägmarke

Milstolpe av gjutjärn, 1,41 m h, 0,44 m br vid basen och avsmalnande uppåt, 0,21 m br, med avrundad topp samt 0,03 m tj. På S sidan är under Gustav III:s krönte namnschiffer texten 1/2M P.A.Ö. Ao 1779. Milstolpen står på ett fyrsidigt kallmurat postament av huggna och mindre ohuggna stenar, 1,8 m i sidan (Ö-V) och 0,4 - 0,5 m h. **Fornlämning.**

L1984:6898/Nyköping 268:1, Stensättning

Rest av stensättning, rund 9 m i diam och 0,1 - 0,3 m h. Kraftigt övermossad, ojämn och gropig fyllning av 0,4-0,6 m st stenar. I V delen är stenblock, 1 m st och 0,5 m h. I mittpartiet är tre stenblock, 1 m st och 0,3-0,6 m h. Kantkedja, 0,1-0,4 m h av 0,4-0,9 m l stenar. Den Ö tredjedelen av stensättningen är bortgrävd vid täkt. 4 m NNV om stensättningen är en närmast triangulär förhöjning, med 6 m l sidor och 0,2 m h. Troligen naturbildning. I omgivningen är talrika täktgropar delvis belamrade med skräp och skyttevärn. 50 m mot VSV är en gråstensmurad källare (Har hört till torp S om vägen) 5 m ÖSÖ om stensättningen är en äldre igenvuxen väg (NNÖ-SSV), 2 m br. Området är starkt påverkat av sentida aktiviteter. **Fornlämning.**

L1984:3062/Nyköping 525:1, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, ca 100 x 70 m st (NÖ-SV) bestående av 6 skyttevärn och 3 skyttegravar: 1) Skyttevärn 3,5x2 m (NÖ-SV) och 1 m dj, 2) Skyttevärn, cementring, 1,5 m i diam och 1 m dj, 3) Skyttevärn, 3 x 2,5 m (NÖ-SV) och 1,8 m dj. Stensatt i V, 4) Skyttevärn, rektangulärt, 3 x 2 m st och 1 m dj. Jordvall i Ö, 1 m br och 0,2 m h, 5) Skyttevärn, 3 m i diam och 1 m dj, 6) Skyttevärn, tredelat, 6 x 2 m (NÖ-SV). Pålat mittvärn, 2 m i diam och 1 m dj. Skyttevärnen binds samman av 3 skyttegravar, vilka är ca 10,3 respektive 45 m l, 0,5-1,5 m br och 0,6-1 m dj. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L1982:1994/Nyköping 626, Husgrund historisk tid

Källare, rektangulär, murad stengrund (cement), ca 2 x 4 m st (N-S) och ca 1 m h. Mot sidorna av stengrunden ligger övertorvade jordmassor. Väggarna utgörs av träpanel och taket har varit klätt med tegelpannor. Har tillhört torp S om väg 52, enligt uppgift i KMR (jmf L1984:6898). Har inte återfunnits i det digitalt tillgängliga historiska kartorna. Raserad och förfallen. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L1984:4097/Nyköping 543:1, Stridsvärn

Skyttevärn ca 7 m i diam, 0,6 m dj. Runt värnets är en vall, ca 0,2-0,3 m h. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2253, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, inom ett ca 20 x 17 m st (NNÖ-SSV) område finns 2 skyttevärn; 1) Skyttevärn, bestående av en ca 2,5 x 1,5 m st ovalsformad grop, ca 0,8 m dj. Gropen är omgiven av en vall, ca 0,2 m h och 0,5 m br. 2) Skyttevärn, bestående av en ca 4 x 2,5-1,5 m st oregelbunden grop, ca 0,6 m djup. Gropens botten sluttar från V mot Ö. Runt gropen finns enstaka uppkastade stenar, ca 0,3 m st. Skyttevärnen är belägna på S sidan av ett mindre höjparti i skogsmark (trädplantering). **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2254, Kolningsanläggning

Kolbotten, rund, ca 10 m i diameter och ca 0,2 m h. Vid sondstick framkom ett ca 0,20 m tj lager kol. Anläggningen har skadats i samband med skogsbruk. Skadorna utgörs av en centralt belägen, ca 5 x 4 m st och 0,4 m dj, oregelbunden grop och en, ca 2 x 1 m st och ca 0,2 m dj, grop i N kanten av lämningen. I markskadorna syns rikligt med kol. Belägen i skogsmark (gallrad ung tallskog) på krönet av en mindre moränförhöjning. Övertäckt med ris och sly. **Möjlig fornlämning.**

14, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 90 x 80 - 40 m st (NNÖ-SSV), ca 30 möh. Flack till plan yta vänd mot N och V. Ligger i skydd av ett markant höjdparti i S. I området finns flera täktgropar Beläget i skogsmark. Sand. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2255, Stridsvärn

Skyttevärn, bestående av ett ca 16 m l (N-S), och ca 2 m br dike. Diket är ca 0,5 m dj och har en längsgående jordvall åt V, ca 3 m br och ca 0,2 m h. Beläget i skogsmark. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2256, Stridsvärn

Skyttevärn, bestående av en ca 1,5 x 1,5 m st och 1 m dj firsidig grop. Gropen är omgiven av en ca 1 m br och 0,2 m h jordvall. Ligger i en sluttning vänd mot N - NV. Intill finns flera täktgropar och grundare gropar som kan ha fungerat som stridsvärn. Beläget i skogsmark. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2257, Färdväg

Vägbank, ca 20 m l (NÖ-SV), ca 2 m br och ca 0,2 - 0,3 m h. N långsidan av vägen är kantskodd av ca 0,3 m st naturstenar. Ligger på skrå i brant sluttning och används idag som stig. Belägen i skogsmark. Har inte påträffats i det digitalt tillgängliga historiska kartmaterialet. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L1984:7220/Nyköping 93:2, Hägnad

Stensträng, ca 65 m l (ÖNÖ-VSV), en - till flerradig och enskiktad, 1-2,5 m br och 0,2-0,5 m h av 0,4-1 m st stenar och block. I VSV hälften skadad av terrängfordon vid uppsättande av en ledningsstolpe. Slutar i bäge ändar mot berghällar. **Fornlämning.**

L1984:3521/Nyköping 546:1, Brott/täkt

Stenbrott, oregelbundet 20 x 5-6 m (N-S). I S är ett löst stenblock, 3,5-4 m l, ca 1,2 m h och 0,3-0,4 m br. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L1984:7069/Nyköping 99:1, Stensättning

Rest av stensättning, otydlig form, 5 x 3 m (VNV-ÖSÖ) och 0,2 m h. Kraftigt övermossad fyllning av 0,2-0,8 m st stenar (vanligen 0,2-0,5 m och skarpkantade). Belägen direkt på berghäll. Talrika fyllningsstenar ligger utkastade N om och nedanför stensättningen. **Fornlämning.**

18, Stensättning?

Stensättning?, rund, ca 5 x 3 m st (Ö-V) och 0,4 m h. Övermossad stensamling av ca 0,3-0,7 m st stenar. Möjligen en rest av en kantkedja i V. Stenmaterialet är mestadels rundat. Ligger i en bergsficka på en bergshylla. Belägen i skogsmark och beväxt med två tallar. **Möjlig fornlämning.**

19, Stensättning ?

Stensättning ?, rund, ca 5 x 4 m st (Ö-V) och ca 0,3 m h. Övermossad stensamling av rundade stenar, ca 0,5-0,7 m st. Centralt finns ett större stenblock, ca 1 x 1 x 0,6 m st. Ligger i en bergsficka på en bergshylla. Belägen i skogsmark och beväxt med blåbärsris, en tall samt små björkar. **Möjlig fornlämning.**

L1984:7068/Nyköping 98:1, Gravfält ?

Gravfält?, inom ett ca 20 x 10 m st område (NV-SÖ) finns 3 st flacka runda förhöjningar, ca 4 m i diameter och ca 0,2 m h. Stenpackningarna är övertorvade och stenmaterialet utgörs av 0,3-0,4 m st stenar. Ligger på en långsträckt moränförhöjning (NV-SÖ) mellan berghäll i N och kalhygge i S. Delvis täckt av ris. Beläget i skogsmark och beväxt med tallar. **Möjlig fornlämning.**

21, Boplatsläge,

Boplatsläge, ca 100 x 42 m st, (N-S/SSV), ca 30 möh. Naturligt plan yta med en flack sluttning mot V och VSV. Beläget i åkermark. Sand. **Möjlig fornlämning.**

22, Boplatsläge

Boplatsläge, 95 x 50 m st (Ö-V), ca 25-30 möh. Naturligt plan yta med en flack slänt mot SSV. Beläget i åkermark. Sand. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2263, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, ca 30 x 15 m st (VNV-ÖSÖ). Inom området finns 2 st stridsvärn; 1) Skyttevärn, bestående av en ca 5 x 4 m st, ca 0,4 h och ca 1 m br hästskoformad vall. Vallen är uppbyggd av övertorvade rundade och kantiga stenar, ca 0,4 - 0,7 m st. Öppning mot NV. 2) Skyttevärn, bestående av en ca 2 x 2 m st och 0,6 m dj fyrsidig grop. Gropen är omgiven av en ca 1,5 m br och 0,2 m h jordvall. Beläget i skogsmark. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2264, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, ca 20 x 10 m st (Ö-V). Inom området finns 2 st stridsvärn; 1) Skyttevärn, bestående av en ca 5 x 4 m st (NV-SÖ), ca 0,4 m h och 1,5 m br hästskoformad vall. Vallen är uppbyggd av övertorvade rundade och kantiga stenar, ca 0,4 till 0,7 m st. Öppning mot NV. 2) Skyttevärn, bestående av en ca 2 x 3 m st och ca 0,6 m dj fyrsidig grop. Gropen är omgiven av en ca 1,5 m br och 0,2 m h jordvall. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2265, Stridsvärn

Skyttevärn, bestående av en ca 7 m l (N-S), ca 1 m br och ca 0,5 m h halvcirkelformad vall av grus och jord. Beläget i skogsmark. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2266, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, ca 20 x 10 m st (N-S). Inom området finns 2 st stridsvärn; 1), Skyttevärn, bestående av en ca 1,5 x 2 m st och ca 1,5 m dj fyrsidig grop. Gropen är omgiven av en ca 1 m br och ca 0,7 m h jordvall. 2) Skyttevärn, bestående av en ca 1 x 1 m st och ca 0,7 m dj fyrsidig grop. Beläget i skogsmark och beväxt med lövsly och gran. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2267, Färdväg

Vägbank, ca 100 m l (NNV-SSÖ), 4 m br och ca 0,2 m h, bestående av delvis övertorvad grusväg som leder upp mot det inhägnade området vid Skavsta flygplats. Brukas troligen fortfarande. Tillkommit efter år 1958. Finns inte utmarkerad på den äldre ekonomiska kartan från år 1958 (Rak id J133-9h3c60), men på ett historiskt ortofoto från år 1960 (651_61_50_1960). **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2268, Stridsvärn

Skyttevärn, bestående av en ca 2 m l, ca 0,4 m br och ca 0,2 m h, stenvall uppbyggd runt en naturlig svacka i berget. Stenmaterialet utgörs av kantiga stenar, ca 0,2-0,4 m st. Beläget på en bergskant i skogsmark. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L2019:2269, Brunn/kallkälla

Kallkälla, oval, ca 3 x 4 m st (N-S) och ca 2 m dj. Synlig vattenspegel i botten. Utlopp i form av ett dike mot N, ca 7 m l, ca 1 m br och ca 0,5 m dj. Ligger i kanten mellan en höjd i S och sankmark i N. Belägen i skogsmark och beväxt med björksly. Kan troligen kopplas till F11/Skavsta 1940-1980-tal. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

32, Gränsmärke

Gränsmärke, bestående av en samling rundade stenar, ca 0,15 - 0,2 m st, som omger en tidigare rest sten, ca 0,5 m l, 0,3 m br och 0,2 m tj. Beläget på berg i skogsmark. Ligger i befintlig gräns på dagens fastighetskarta. **Ingen antikvarisk bedömning.**

33, Gränsmärke

Gränsmärke, bestående av ett fyrsidigt ca 2 x 2 m st (N-S) och 0,5 m h fundament av ca 0,5 - 0,7 m st stenar. Centralt på fundamentet står en rest sten, ca 0,7 m h, 0,4 m br och 0,3 tj. Beläget på ett berg i skogsmark. Ligger i befintlig gräns på dagens fastighetskarta. **Ingen antikvarisk bedömning.**

34, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 14 x 14 m st (Ö-V), ca 40-45 möh. Naturligt plan hylla med svag sluttning mot Ö. Ligger i skydd av ett berg i V. Beläget i skogsmark. Sandig morän. **Möjlig fornlämning.**

35, Boplatsläge

Boplatsläge, 35 x 20 m st (Ö-V), ca 40-45 möh. Svag förhöjning vänd mot Ö mellan två berghällar. Skärvig- och skörbränd sten noterades i området. Beläget på ett kalhygge (markberett). Sandig morän. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2270, Kolningsanläggning

Kolbotten, rund, 14 m i diam och ca 1 m h. Omgiven av 7 gropar, ca 4 x 2 m st och 0,5 m dj. Vid provstick med jordsond framkom ett ca 0,4 m tj kollager. Belägen i skogsmark (tidigare skogshygge), beväxt med unga tallar och björkar. **Möjlig fornlämning.**

L1982:2044/Nyköping 629, Område med militära anläggningar

Område med militära anläggningar, 65 x 65 m (N-S), bestående av ett antal stridsvärn och skyttegravar i form av gropar och uppkastade jordvallar. De uppkastade jordvallarna är ca 0,5 m h och 0,5 m br. Stridsvärnen är 2 - 4 m diam och 1 - 1,5 m dj. Vissa av skyttevärnen och skyttegravarna har förstärkts med brädor och plankor. I området finns sopor och skräp i form av bland annat järnskrot etc. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

L1982:2012/Nyköping 621, Stridsvärn

Skyttevärn, rund, ca 1 x 1 m st och 0,7 m dj. En jordvall, ca 1 m br och 0,5 m h är upplagd runt om anläggningen. **Borttaget utan villkor. Ingen antikvarisk bedömning.**

L1982:2014/Nyköping 623, Stridsvärn

Skyttevärn, rund, ca 2 x 2 m st och 1 m dj. En jordvall, ca 0,2 m br och 0,1 m h är upplagd runt om anläggningen. **Borttaget utan villkor. Ingen antikvarisk bedömning.**

L1982:1992/Nyköping 624, Stridsvärn

Skyttevärn, rund, ca 4 m diam och 0,70 m dj. En jordvall, ca 1,5 m br och 0,3 m h, är upplagd runt om anläggningen. Lämningen är delvis täckt av ris. **Borttaget utan villkor. Ingen antikvarisk bedömning.**

L1982:1993/Nyköping 625, Stridsvärn

Skyttevärn, ca 10 m diam, bestående av ett cirkelformat grävt dike, 0,5-0,7 m dj och ca 1 m br. Jordmassorna har dels lagts som vall runt om nedgravningen, dels lagts i mitten av anläggningen. **Borttaget utan villkor. Ingen antikvarisk bedömning.**

L1982:2068/Nyköping 627, Stridsvärn

Skyttevärn, rund, ca 4 m diam och 1,5 m dj. **Övrig kulturhistorisk lämning.**

37, Stensättning ?

Stensättning?, rund, ca 3 x 3 m st (N-S) och ca 0,2 m h. Övertorvad stenpackning med i ytan enstaka synliga stenar, ca 0,3-0,4 m st. Antydning till möjlig kantkedja. Delvis täckt med ris. I närområdet relativt rikligt med stenar och stenblock. Belägen i kraftledningsgata. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2278, Gruvområde

Gruvområde, ca 30 x 20 m st (Ö-V). Inom området finns ett gruvhål, samt malmupplag och gråbergsvarp. Gruvhålet är ca 10 x 5 m st och 5 m dj och ligger intill och S om en brant bergssida. I berget syns spår av borrhål, ca 3 cm i diam. S och SÖ om brytningsytan i berget, inom ett ca 10 x 4-6 m st område ligger högar av svart tung bergmalm (malmupplag) samt högar med skarpkantade skrotstenar, ca 0,1-0,4 st (gråbergsvarp). Gruvhålet är belamrat med ris och fallna träd. Beläget i kanten av kraftledningsgata (skogsmark) och beväxt med björk, hassel och gran. **Möjlig fornlämning.**

L2019:2370, Gruvområde

Gruvområde, ca 25 x 10 m st (NÖ-SV). Inom området finns 1 gruvhål/skärpning och 1 gråbergsvarp. Inom den S delen av området finns 1) Skärpning, kvadratisk, 5 m i sidan (N-S) och 1 m dj till vattennivå. På tre sidor, undantaget i N, syns under vattennivån timmerskonning i kanterna (år 1984). Vid provstick med stör fanns vattendjupet inte överstiga 1 m. 2) Gråbergsvarp, ca 12 x 3-8 m (N-S) och intill 0,5 m h. Övertorvat och övermossat med i ytan sparsamt med skarpkantade skrotstenar synliga, 0,05-0,3 m st. Beläget i skogsmark och beväxt med lövsly och mindre lövträd. Enligt Folke Jädersten (80 år), Minninge, togs skärpningen upp åren 1913-14, och man bröt "blodsten" och "svartmalm". Han har aldrig sett hålet djupare än 3-4 m (uppgift från år 1984). **Möjlig fornlämning.**

L2019:2371, Gruvområde

Gruvområde, ca 30 x 30 m st (ÖNÖ-VSV). Inom området finns 3 gruvhål/skärpningar, 1 gråbergsvarp och 1 husgrund, historisk tid. 1) Skärpning, 10 x 4 m st (NÖ-SV) och 1,4 m dj, upptagen i morän. Ca 14 m VSV om nr 1 är 2) Skärpning, ca 2 x 1,5 m st (NV-SÖ) och ca 0,5 m dj till vattennivå. Upptagen i berghäll. Strax söder om skärpningen finns 3) Gråbergsvarp, ca 7 x 4 m st och upp till ca 0,5 m h, av skarpkantiga stenar, ca 0,15-0,20 m st. Ca 16 m SV om nr 2 & 3 finns 4) Skärpning, ca 6 x 2 m st (Ö-V) och 0,5 m dj till vattennivå. Upptagen i berghäll. Ca 20 m NNÖ om nr 4 finns en 5) Husgrund, historisk tid, ca 6 x 4 m (Ö-V) med spisröse. I anslutning till nr 1 &

4 är några mindre gråbergsvarp. Beläget på kanten av ett berg i anslutning till kraftledningsgata. Beväxt med enar och mindre lövträd. **Möjlig fornlämning.**

L1984:7240/Nyköping 6:1, Gravfält

Gravfält, 100x20-40 m (N-S), bestående av ca 20 fornlämningar. Dessa utgörs av 1 hög och ca 19 runda stensättningar. Högen, i gravfältets V kant, är 5 m diam och 0,5 m h. Delvis synlig kantkedja, 0,1-0,3 m h av 0,2-0,5 m l stenar. Delvis kantränna, 0,7 m br och 0,15 m dj. Avplanat krön, 2 m diam och 0,1 m dj. De runda stensättningarna är 4-7 m diam och 0,2-0,4 m h, varav tre är höglignande. Övertorvade, några med i ytan enstaka till måttligt med stenar, 0,1-0,3 m st. Tre har delvis synlig kantkedja, 0,1-0,2 m h av 0,2-0,5 m l stenar. En har delvis synlig kantränna, 0,5 m h och 0,1 m dj. **Fornlämning.**

L1984:6583/Nyköping 8:1, Gravfält

Gravfält, 110 x 50 m (NV-SÖ), betående av ca 20 fornlämningar. Dessa utförs av 2 högar, ca 15 runda stensättningar, 1 rektangulär stensättning, 1 kvadratisk stensättning samt 1 fångstgrop. Högarna är 5- resp 8 m diam och 0,5 resp 0,8 m h. Den mindre har mittsten, 0,4 m st och 0,1 m h, samt i kanten en sten 0,3 m st och 0,1 m h. Den större har synlig kantkedja, 0,1 m h av 0,3-0,6 m l stenar, samt i mitten grop, 1 m diam och 0,2 m dj. De runda stensättningarna är 3-9 m diam och 0,2-0,7 m h. Den längst i NÖ är 5 m diam och 0,3 m h. Delvis kraftigt övermossad fyllning av 0,5-0,8 m st stenar, samt i V ett block 1,2 m st och 0,4 m dj. Övriga runda stensättningar är övertorvade, flera med i ytan enstaka stenar, 0,1-0,6 m st. En har mittsten, 0,4 m st och 0,1 m h. Ett par har delvis synlig kantkedja 0,1-0,2 m h av 0,2-0,4 m l stenar. Två har i mitten grop, 1 resp 2 m diam och 0,2 resp 0,3 m dj. Den rektangulära stensättningen är 4 x 3,5 m (Ö-V) och 0,3 m h. Övertorvad. Kantkedja, 0,2 m h av 0,3-1 m l stenar. I mitten grop 1 m diam och 0,3 m dj. Den kvadratiske stensättningen, belägen strax SSÖ om den rektangulära, är 6,5 x 6,5 (ÖNÖ-VSV) och intill 0,25 m h. Övertorvad. Delvis synlig kantkedja, 0,1-0,2 m h av 0,2-0,6 m l stenar. Något otydlig. N-NNV om centrala delen är en fångstgrop, se beskrivning för L1984:7109. **Fornlämning.**

L1984:7109/Nyköping 8:2, Fångstgrop

Fångstgrop, rundat kvadratisk (N-S), 5,5 m i sida och 1,8 m h. Antydning till kvadratisk bottenplan. I gropens sidor och kanter är enstaka stenar 0,15-0,4 m st och ett block, 1,2 m st. Vall kring kanten, 2,5-4 m br och 0,3-0,6 m h med i ytan och ytterkanten ställvis stenar, 0,3-0,5 m st. Sannolikt vargrop. **Fornlämning.**

40, Gravfält?

Gravfält?, ca 110 x 30-50 m st (N-S). Området utgörs av ett höjddparti i åkermark, vilket omges av ett gravfält i Ö (L1984:6583/Nyköping 8:1) och ett gravfält i V (L1984:7240/Nyköping 6:1). Inom området kan det finnas spår av sedan tidigare bortodlade och överplöjda gravar. **Möjlig fornlämning.**

41, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 480 x 150 m st (ÖNÖ-VSV), ca 10-15 möh. Objektet omfattar dels en plan eventuellt terrasserad yta på ett impediment, dels av naturligt plana ytor i åkermarken med tydliga slänter mot S & SÖ. Objektet omfattar ytor på båda sidor om TGOJ järnvägen. Belägen på impedimentsmark och i åkermark. Sandig grusig morän. **Möjlig fornlämning.**

42, Boplatsläge

Boplatsläge, ca 60 x 30 m st (VSV-ÖNÖ), ca 10-15 möh. Naturligt plan yta med svag sluttning åt S. Ligger i skydd av höjddparti i N. Beläget på impediment och i åkermark. Sandig grusig morän. **Möjlig fornlämning.**

L1984:7168/Nyköping 355:1, Uppgift om stensättningar

Enligt tidigare inv. uppges 2 stensättningar finnas vid markerad plats. Nu finns där emellertid endast ett större odlingsröse, ca 15 x 12 m (ÖNÖ-VSV) och 0,3-0,6 m h av 0,3-1 m st stenar. Möjligen avsågs detta tidigare som två sammanhängande stensättningar (beskrivning från år 1984). Ingår i objekt 41. **Ingen antikvarisk bedömning.**